

BOSHLANG'ICH VA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI O'QITISHDA REALIYADAN FOYDALANISH VA UNING TA'LIMiy AHAMIYATI

Xoliqova Sanobar Amirovna

Past Darg'om tumani 47-maktab

Boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Abstract: This article was written to describe the process of teaching language especially initial vocabulary source, using some educational ways which are usually known as realia, to find out the difficulties of teaching words to the pre-school students by using real objects and with the help of them to solve the problems found out in order to make the teaching and learning process much better. In addition, in this paper one can see information about benefits of using real objects in teaching classes and how to use them.

Key words: learning styles, touchable, visible, realism.

Аннотация: Эта статья была написана с целью описания процесса обучения языку, особенно исходному словарному запасу, с использованием некоторых образовательных способов, которые обычно известны как realia, чтобы выяснить трудности обучения словам дошкольников с использованием реальных объектов и с их помощью решить обнаруженные проблемы для того, чтобы сделать преподавание и учебный процесс намного лучше. Кроме того, в этой статье можно ознакомиться с информацией о преимуществах использования реальных объектов в учебных классах и о том, как их использовать.

Ключевые слова: стили обучения, осязаемые, видимые, реализм.

Annotatsiya: ushbu maqola tilni o'qitish jarayonini tasvirlash uchun yozilgan, odatda realia deb nomlanuvchi ba'zi ta'lim usullaridan foydalangan holda, maktabgacha yoshdagi o'quvchilarga so'zlarni haqiqiy ob'ektlardan foydalangan holda va ularning yordami bilan topilgan muammolarni hal qilishda qiyinchiliklarni aniqlash, o'qitish va o'qitish jarayonini ancha yaxshilash uchun yozilgan. Bundan tashqari, ushbu maqolada o'quv darslarida haqiqiy ob'ektlardan foydalanishning afzalliklari va ulardan qanday foydalanish haqida ma'lumotni topish mumkin.

Kalit so'zlar: o'rganish uslublari, teginish, ko'rinadigan, realizm.

Maktabda va bog'cha yoshidagi o'quvchilarni o'qitishda ularning qanday o'rganish turiga mansub ekanligini bilish juda muhim hisoblanadi. Shu bois, dastlab o'rganish turlari haqida qisqacha ma'lumotga ega bo'lish afzaldir. Buni turli xildagi harakatli o'yinlar va drslarda uyga vazifa berish orqali aniqlab olish mumkin.

O'rganish turlari sezgi a'zolarining ishlatilishiga ko'ra 3 asosiy guruhga bo'linadi va pedagog ularni o'rgangan holda darslarni oson tushuniladigan va esda qolarli qila oladi. Tadqiqotlarga qaraganda, 65%dan ortiqroq o'quvchilar ko'rib o'rganuvchilar hisoblanadi. Bundan kelib chiqadiki, realia ya'ni sinf xonada real obyektlardan foydalanish o'quvchilarning o'rganish jarayonini bir muncha osonlashtiradi.

Garchan, o'zbek tili bizga ona tili hisoblansada, bog'chadagi va boshlang'ich sinf o'quvchilarida yangi so'zlarni eslab qolish ular uchun haqiqiy sinov bo'ladi. Shu holda, realia tilni o'rganishda zamonaviy va effektiv vosita sifatida xizmat qiladi. Umumiy olganda, tilning ahamiyati juda potentsial shuning uchun o'qitish usullari va texnikasi ham bu jarayonda katta rol o'ynaydi.

Ko'pgina o'qituvchilar o'quvchilarni mavzuga o'rab olish uchun turli xil yondashuvlar va qiziqarli, jozibali tadbirlardan foydalanadilar. Eng ko'p ishlatiladigan narsalar: Hangman, Simon says, taxta poygasi, so'z zanjiri. Ammo kichik o'quvchilar yoshiga ko'ra, bunday tadbirlar mos kelmaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalar eshitish va ko'rish orqali o'rganadilar. Yosh avlod orasida biz har bir o'quv uslubini ko'rishimiz mumkin: bunga ko'ra ona tili va umuman olganda boshlang'ich sinf o'qituvchilari o'z malakalarini o'rgatish va takomillashtirish, turli xil o'quv uslublarini qabul qilish uchun qandaydir uslubiy vositalarni topishlari kerak.

Ko'p yillardan boshlab, haqiqiy o'qituvchilar realia deb nomlanuvchi mashhur vositasi foydalanish.

O'z navbatda realiya nima, realia tilni o'rganish uchun qanday foydalikabi savollar o'rinli.

Realia-til ko'nikmalarini kuchaytiradi va har qanday yoshdagi vizual va kinestetik o'quvchilarga mos bo'lishi mumkin, shuningdek, bolalar bog'chasi o'quvchilari uchun eng mos keladi. Aksariyat o'qituvchilar lug'at so'zlarining ma'nosini namoyish qilish uchun realiadan foydalanadilar. Bir so'z bilan aytganda, realia-bu o'quvchilarga ko'rsatish orqali haqiqiy ob'ektlardan foydalangan holda lug'at manbasini yaxshilaydigan vosita va bu takrorlanadigan so'zlar yoki so'z birikmalari orqali tilni eslatma yoki grammatika olmasdan osongina o'rganish mumkin.

Indoneziyalik o'qituvchi sifatida NINGTYAS ORILINA ARGAVATI uning loyihasida aytib o'tilganidek, realiadan foydalanish ikki xil bo'lishi mumkin. Ular:

1. O'rganilayotgan haqiqiy ob'ekt va u talabaga ko'rsatishi mumkin:

- Statatsionerlar (kitob, qalam, silgi, sumka, qalam, o'lchagich va boshqalar) kabi narsalar
- sinf xonasi (stol, stul, doska, rasm, bo'r va boshqalar), uning qismlari
- tana (qo'l, soch, ko'z, burun, quloq, og'iz, oyoq va boshqalar) va boshqalar.

2. Haqiqiy ob'ektlarni olib kelishning iloji bo'lmasa, ob'ektning nusxasi sinf, masalan,

- hayvonlar (sigir, echki, qurbaqa, mushuk, sher, it va boshqalar),
- avtomobillar (avtobus, poezd, samolyot, mototsikl va boshqalar),
- kasblar (shifokor, askar, boshqaruvchi, politsiyachi, Baliqchi va hokazo) va shu kabilarning o'rnini bosuvchi sifatida haqiqiy obyekt, qo'g'irchoqlar yoki o'yinchoqlardan foydalanishi mumkin. [1;21].

Realiadan qanday foydalanish o'qituvchiga bog'liq, u haqiqiy narsalarni yoki narsalarning modulini ko'rsatishi mumkin.

Realiyadan foydalanishning afzalliklari-bu sinfga olib kelingan haqiqiy obyektlar jozibali bo'ladi va o'quv tajribasini o'quvchi uchun esda qolarli qiladi. Misol uchun, agar o'qituvchi meva va sabzavotlarning so'z boyligini o'rgatmoqchi bo'lsa, ular yangi so'zni eshitish bilan bir vaqtda narsalarga tegishi, hidlashi va ko'rishi mumkin bo'lsa, bu talabalar uchun ancha ta'sirchan bo'lishi mumkin. Bu meva yoki sabzavot bo'lagining oddiy flesh-karta rasmidan ko'ra kengroq o'quvchilar uslubiga murojaat qiladi. Bu talabalarga narsalarni tanib olishga va ismlarni osongina eslab qolishga yordam berishi mumkin.

Realia ham darsga bo'lgan qiziqishini oshirishi va zerikishdan qochishi mumkin.

Aytish mumkinki, realiadan foydalanish o'quvchilarni yanada faollashtirishga qaratilgan. Bundan tashqari, realia o'quv jarayonida ma'lumot olishda ham ishlatiladi va darsni qo'llab-quvvatlash uchun ham muhimdir.

Bu Maykl Makkarti tomonidan aytilgan: "biz sinfda lug'at taqdimotiga juda ko'p e'tibor qaratdik. O'qituvchining nuqtai nazari, lekin lug'at darsidagi muvaffaqiyat juda muhim. O'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi o'zaro ta'sir va o'quvchining o'zi ishlaydigan ish yangi so'zlarni assimilyatsiya qilish va mashq qilish."(Mc Carthy, 1990: 121).

Biroq, bolalar bog'chasida realiadani foydalanishda qiyinchiliklar bo'lishi mumkin. Masalan, lug'at mavzulari juda xilma-xildir. Mavzular ularning haqiqiy namunasini keltirish uchun tartibsizlik bo'lishi mumkin: ulkan hayvonlar, binolar yoki mavhum tushunchalar. Shuningdek, bu usullar boshqalarga qaraganda shovqinli.

Yuqorida aytib o'tilganidek, realia yordamida tilni va umuman olganda fanni o'rgatish ancha zavqli va oson ish berishi mumkin

Maktabgacha yoshdagi bolalar so'zlarni yanada samarali o'rganadi. Materialni sinfga olib kirishda realia o'quv tajribasini o'quvchilar uchun esda qolarli qilishi mumkin. O'quvchilar, shuningdek, o'quv jarayonida ma'lumot olishda faolroq bo'lishadi, chunki realia, haqiqatdan ham, juda samarali o'qitish uslubidir.

Jarayon, albatta, juda ajoyib va qiziqarli bo'lishi mumkin va bu o'qituvchilarning e'tiboriga va mavzuga tegishli materiallarni olishga bog'liq.

Adabiyotlar:

1."Ingliz tilini o'qitishda REALIADAN foydalanish samaradorligi SD boshlang'ich maktab o'quvchisining 3-sinfiga lug'at BENTAKAN I BAKI SUKOHARJO", ingliz diplom dasturi darajasini olish qisman talab sifatida taqdim, harflar va tasviriy san'at fakulteti, Sebelas Maret Universiteti, 2009 Yil

2. Zukovskiy-Faust, J, (1997), "Realia nimani anglatadi?", Arizona, az-
TESOL, habarnomaga, 18 (1), 9.

3. Shmitt, n. va Makkarti, m. (1990) "Lug'at: tavsif, sotib olish va Pegagogika", Kembrij, Kembrij universiteti matbuoti.

4. <https://bridge.edu/tefl/blog/use-realia-esl-classroom/>